

## כינוס עמותת דורות ההמשך מוצאי יום השואה תשס"ו

### להיות דורות המשך – משמעויות, ערכים ומחויבויות

במוצאי יום הזיכרון לשואה ולגבורה תשס"ו, ה-25 באפריל 2006, כינסה עמותת דורות ההמשך את הכנס השנתי של העמותה, בבית חיל האוויר בהרצלייה. נושא הכנס היה: **להיות דורות המשך – משמעויות, ערכים ומחויבויות**. לכנס נלוותה תערוכת אמנים בני הדור השני, ביניהם בלט גם נציג אחד של הדור הראשון – הצייר הנודע אלכסנדר בוגן.

הסוגיות הייחודיות לבני דורות ההמשך, ובעיקר לבני הדור השני, מצאו להן עד היום הד מצומצם יחסית, בעיקר בפעילות של "עמד". אולם כנס העמותה היה ככל הנראה הראשון מסוגו, בו דנו בני דורות ההמשך, ובעיקר בני הדור השני, בעצמם, בנושאים המייחדים אותם כקבוצה. הכנס עורר עניין רב ונטלו בו חלק מאות משתתפים. במהלך ההכנות לכנס ובכנס עצמו הצטרפו לעמותה כ-100 חברים חדשים.

את דברי הפתיחה נשא יו"ר העמותה, ד"ר יוסי שוב. הוא תיאר את השנים של השתיקה, ההדחקה, ההירתעות מנושאי השואה, הן מצד ההורים העושים הכל כדי להעניק לילדיהם שנולדו בארץ, לאחר התקומה, חיים "נורמליים", והן מצד הילדים, דורות ההמשך, שחשו תמיד ב"משהו" הזה המלווה את ילדותם ואת התבגרותם, ה"משהו" שאסור לדבר עליו. כל זאת עד לרגע ההפנמה וההבנה שלא ניתן עוד שלא לדבר, שלא ניתן עוד שלא לעשות משהו בנדון, שלא ניתן עוד שלא ליטול את לפיד הזיכרון מידי ההורים המתבגרים.

בן הדור השלישי, איתיאל ציון, צלם ואמן, הדליק ששה נרות זיכרון במנורה לזכר ששת המיליונים, אותה יצר האמן-הפסל חבר העמותה, משה אדטו. חברת הועד המנהל בילי לניאדו קראה את ה"נזכור" של העמותה (נוסח ה"נזכור" בסיום).

נשיא התאחדות התעשיינים ומ"מ ראש עיריית רמת-גן, מר שרגא ברוש, בן דור שני שיזם את הקמת מרכז "אור" לזכר קורבנות השואה ברמת-גן, סיפר כיצד נחשף לנושא על ידי אמירה בוטה של ניצול שואה תושב העיר, שעימת אותו עם חוסר הידיעה בקרב הדור הצעיר בישראל את שעבר על בני הדור הראשון – הניספים והניצולים כאחד. התוצאה הייתה הקמת מפעל זיכרון המקיף את כל ניצולי השואה בעיר רמת-גן.

ברב-שיח, אותו הנחה יו"ר הנהלת יד ושם, מר אבנר שלו, נטלו חלק בני הדור השני הסופרת והמחזאית סביון ליברכט, ההיסטוריון והעורך הראשי של "יד ושם" – קובץ מחקרים" ד"ר דוד זילברקלנג, הפסיכולוגית אסתי לי-דר, העיתונאית והסופרת כרמית גיא ויו"ר העמותה, הטייס והפסיכולוג ד"ר יוסי שוב.

סביון ליברכט סיפרה, כיצד הפך הנושא שליווה את ילדותה כבת דור שני, על כל מועקותיו ובעיותיו, לחומר ספרותי בידיה, מתוך הכרה בתפקיד המיוחד שהקנו לה נסיבות חייה וחיי משפחתה.

כרמית גיא ניסתה דווקא להתנער מן המחויבויות שעברה המשפחתי ומעמדה כבת דור שני ביקשו להטיל עליה.

ד"ר זילברקלנג הביא את הפן של בן דור שני שגדל והתחנך בחו"ל, ואת הגאווה שחשים בני משפחתו בתפוצות על עיסוקו כאן בישראל.

אסתי לי-דר תיארה, לקול צחוקם של יודעי הח"ן בני הדור השני, מאפייני אופי משותפים לקבוצה ייחודית זו, שטרם נחקרה דייה וטרם זכתה להבנה ולהכרה המגיעות לה.

ד"ר יוסי שוב עמד על הערכים שהוקנו לו ולחבריו בעמותה על ידי מעמדם המיוחד – היותם בני דורות ההמשך, על תהליך נטילת הלפיד על ידם ועל תוכניות העמותה להגשמת מחויבויותיה.

מנחה רב השיח, מר אבנר שלו, אמר בסיום רב השיח כי הדיון שנערך על במת הכנס הינו ראייה למורכבות המיוחדת של מעמד דורות ההמשך, ולצורך להרחיב את הדיון ולהביא את הדברים בפני הציבור הרחב. הוא אמר כי יד ושם יסייע לעמותת דורות ההמשך בשליחותה זו.

חברת הוועד המנהל המרכזת את הקשר עם אומנים ניצולי שואה ובני דור שני, בלה שוטן, הציגה בפני באי הכנס את האמנים שעבודותיהם ניצבו במבואה והודתה להם על השתתפותם. בלה אמרה כי האמנות, בהיותה אמצעי לביטוי מחשבות ומטענים רגשיים, משקפת, בתערוכה שבכנס, את חיבורו של האמן לשואה. זהו הד למסע האמן אל הזיכרונות האישיים-משפחתיים, לצד הזיכרון הלאומי. עוד אמרה, כי אמנות הדור השני הינה שדה מחקר לפשר היותנו דורות המשך – מי שנולדו לאנשים אשר עברו את השואה על בשרם.

חבר הוועד המנהל שמואל סורק הקריא שיר אותו כתבה אשתו עירית, שאביה שרד את אושוויץ-בירקנאו, לבתם שיר, בת הדור השלישי, לעת ביקורה כתלמידת תיכון באושוויץ (השיר בסיום).

בסיכום הכנס המרגש ציין יו"ר העמותה, ד"ר יוסי שוב, את נושאי הדגל של העמותה לשנה הקרובה: פיתוח מבצע "ח.נ.ה." – חיבוק ניצולי השואה, לזכרה של חברת הוועד המנהל ומבין מייסדי העמותה – חנה אייכלר ז"ל, בשיתוף פעולה עם הקרן למען רווחת ניצולי השואה של מרכז הארגונים; הגברת המאמצים להשבת רכוש נספי השואה, בשיתוף פעולה עם ועדת הכנסת הפועלת בנדון, והיערכות למבצע משותף עם יד ושם ברוח מבצע "לכל איש יש שם" – מבצע "לכל שם יש המשך" – תיעוד בני דורות ההמשך. כן פנה יו"ר העמותה בקריאה לבני דורות ההמשך שטרם עשו כן להצטרף לעמותה, שככל שירבו חבריה – כך תוכל להיטיב להגשים את שליחותה החשובה.

הזמרת אורה זיטנר הנעימה בשירתה. הזמרת רות לוי הרטיטה לבבות בשירת שירים בידיש שהלחין אביה, ניצול שואה, בשנים השחורות מכל, וריגשה עד דמעות.

הכנס ננעל מתוך התרגשות, הבנה עמוקה יותר של המשמעות של להיות דורות המשך ושל הערכים הנובעים מכך, והירתמות נחושה יותר להגשמת המחויבויות הנובעות מן התפקיד שלא התבקש אולי, אך הוטל, על דורות ההמשך, המקבלים אותו על עצמם כשליחות.

## עמותת דורות ההמשך – נזכור

אנו בני הדור השני והשלישי לניצולי השואה,

- ❖ **נזכור ולנצח לא נשכח** את סבותינו וסבינו, דודותינו ודודינו ויתר בני משפחותינו, ילדים, זקנים וטף, שנרצחו בצורות שונות, אימות ואכזריות במחנות ההשמדה, במחנות הריכוז, בגיאיות ההריגה, בגטאות, ביערות ובמקומות המסתור - בידי הנאצים ומשתפי הפעולה שלהם.
- ❖ **נזכור ונשמר** את תרבותם ואת אורחות חייהם של בני משפחותינו הנספים.
- ❖ **נזכור ונעביר** לדורות הבאים, כלפיך בוער באש תמיד, את זעקתם האחרונה של קרובינו לנקמה.
- ❖ **נזכור ונילחם ללא לאות** בניסיונות בעולם לחדש את האנטישמיות ולהכחיש את השואה.
- ❖ **נזכור ונוקיר** את מעשיהם האציליים והאמיצים של חסידי אומות העולם, בני הלאומים השונים, שהלכו אחר צו ליבם וסיכנו את חייהם ואת חיי קרוביהם להצלת יהודים.
- ❖ **נזכור ונספר** עד דור אחרון את קורותיהם של הורינו ניצולי השואה, שנמסרו לנו בדם לבם, למען לא יישכחו לעולם.
- ❖ **נזכור וניאבק** על זכותם של הורינו, ושאר ניצולי השואה, להזדקן בכבוד במדינת ישראל, היקרה כל כך לליבם ולליבנו.

## עירית סורק, דור שני, לבתה שיר, דור שלישי, תלמידת תיכון המבקרת באושוויץ

במקום בו את עומדת עכשיו, לבד,  
אנחנו כל כך אתך, ואת  
כל כך איתנו, עכשיו,  
אבל אז,  
לבד מכל העולם, מול,  
עמדו כאן בני משפחתך  
שורשיך הבהולים,  
בתור למשרפות,  
בתור העקודים,  
לבד, כל כך לבד,  
להם עוד לא היה אותנו  
ואנחנו לעולם איתם,  
נעוצים בנימי חיינו  
נעוצים מול כל העולם.

ואני, בכל נימי נפשי ערגתי  
להעניק לך  
שורשי שלוה וביטחון  
ובכל נימי אותך חיברתי  
לפחדיי הזועקים שיברון,  
ואת עכשיו,  
במקום הזה בו את עומדת,  
ברגליך כרוכים

עפר ודם שורשייך הקבורים.  
את, דרכי חזק,  
ברגל עצמאית ויציבה,  
פזרי עליהם את הפרחים  
שאף פעם לא הספקנו להניח על קברם,  
את ליבנו השבור עליהם הניחי לזכרם,  
ואת הבכי שלעולם לא נגמור לבכות  
בכי עבורנו, איתם.

במקום בו את עומדת עכשיו  
אני לעולם לא אוכל להיות,  
את נושאת אותי עימך  
ואליך עיני כלות,  
בכי ילדתי בשבילי.  
את האישה העקודה שבי,  
עמדי חזק,  
אני לא מרפה,  
עמדי שם בשבילי,  
ילדה בריאה וחזקה.

אני מחבקת אותך ילדה שלי,  
אני מחבקת את כולכם,  
שמע ישראל ה' אלוהינו, שמע ישראל.